

MEIE TERJERID

NR 11. JUUNI 2020

KENZO – KOER HURMAVA PILGUGA

lk 11

Näitusereis bussiga, lk 17

Canis Major, lk 4

Lakelandi terjer, lk 27

ADVANCE

ADVANCE veterinaarse toitumise eksperdina
jagab oma toitumisalaseid teadmisi Teile,
et saaksite leida igal ajal **oma koera ja kassi**
vajadustele parimaid lahendusi

ACTIVE DEFENSE

✓ **SCIENTIFICALLY PROVEN**
Immunoglobulins & Polyphenols

ACTIVE
IMMUNOGLOBULINS

NATURAL
POLYPHENOLS

Turustaja:
Nostrem Pet OÜ, Töökoja 7, Tallinn
Tel +372 6418708
www.nostrem.ee

Vaata rohkem: www.advance.com

TOIMETAJAVEERG

Vaatamata keerulisele aegadele ja üsnagi suurele kaosele koerte tegevusi puudutavates valdkondades, püüab ajakirja toimetus rutiini säilitada ja oma lugejaid tavapäraselt uue ajakirjanumbriga rõõmustada. Kui seni oleme tähelepanu pööranud eelkõige eakamatele kahe- ja neljajalgsetele tegijatele, siis selles numbris räägime rohkem nooremast generatsioonist.

Kaanepoisiks on seekord oma parimas eas sarmikas dandie dinmont`i terjer Kenzo. Ohtralt trükipinda on jagunud Sergei Tsõba juuniorhändleritele ja Canis Major Team`ile, kes on näitusesaalides silma jäänud eelkõige oma noorte koeraesitlejate saavutustega.

Reis Põhja-Norrassa annab ülevaate spetsiaalsetest bussireisidest, kus alati on võtmeisikuks reisijuht ja kogenud Kate Vimm valgustab selle rolli tähendust. Spordialade tutvustamisega oleme jõudnud üsnagi uudse rallikuulekuseni, mille olemust tutvustab Karin Lassmann. Ajaloolise tagasivaate teeb Rita Annus seekord juba unustusehõlma vajunud terjeritõugudest. Tutvustame lakelandi terjeri tõugu, mida Eestis veel ei kasvatata, kuid siiski leidub üksikuid tõu esindajaid. Kasvatavad Viive Maranik ja Mihhail Knut räägivad oma pesakonnaloo ning veterinaar Heli Säre juhib tähelepanu ülekaalulisusest tulenevatele probleemidele.

Nagu alati, toome välja möödunud aasta erinevate kategooriate parimad terjerid ja meenutame viimase ETÜ erinäituse tulemusi. Lähtuvalt olukorrast riigis, on meie suvine terjerite erinäitus lükatud 25.oktoobrile ja hoiame põialt, et ükski stiihia seda tärminit ei kõiguta ning et varsti saavad trennid, võistlused ja näitused uue hoo sisse, et oleks jälle tulemusi aastalõpu kokkuvõtete tegemiseks.

Ootame ikka põnevaid lugusid ja vihjeid nendele, kelle teod vajaks ära märkimist. Teave tuleb saata e-mailile: toimetus@terrier.ee

Täname ETÜ ja ajakirja koostööpartnereid: Advance, MyPet, Norna, Vilde Loomakliinik, Canis Major Team, dr. Heli Säre, OÜ Kreisid, Viimsi Linnupesa.

Lõbusat lugemist!

Ajakirja toimetus

Trükkija: Printon AS. Tiraaž 500 tk.

AJAKIRJA TOIMETUS:

Peatoimetaja: Anne-Lii Sild

Toimetaja: Rita Annus

Kujundaja: Mihhail Knut

Fotograaf: Margot Oder

CANIS MAJOR TEAM – ÜHTNE JA EDUKAS SÕPRUSKOND

Viimastel aastatel on meie näitusemelus silma torganud Canis Major Team`i edukad liikmed, kes on pälvinud tunnustust juuniorhändleritena ja figureerinud poodiumi erinevatel astmetel, esitades väga erinevaid koeratõugusid. Selle suurepärase tiimi tekkelugu valgustavad meile **Maksim Akulistõi** ja **Natalia Reisman**.

„Kolm aastat tagasi Tartu näituse ajal tekkis mõte koondada Sergei Tsõba õpilased, keda juba tollel aja oli üsna palju, üheks tiimiks. Tiimi nime autoriks osutus Natalia Reisman. Edasi mõeldi välja tiimi logo, riietus jne, et olla nähtavad. Praeguseks on tiimis üle 200 inimese (nendest aktiivseid 70-80), keda liidavad koerte treenimise ja esitamise ühised huvid“, räägib Maksim. Praegune ajakohaste võimalustega treningsaal saadi kaks aastat tagasi. Sellele eelnenud aasta jooksul käis kibe ettevalmistustöö ning treeniti ühes väikeses saalis ja palju ka vabas õhus.

Händlerite ettevalmistamine on tiimi kõige tugevam pool - näitusekoerte ettevalmistus koos kuulekusega on Sergei pärusmaa ja Aleksei Smetaninil on nooremad juuniorhändlerite grupid.

Sergei Tsõba alustas koertega tegelemist ALMAVÜ juurde kuuluvas teenistuskoores klubis aastast 1985 ja järgmisel aastal sai ta oma esimese saksa lambakoera.

Sergeil on künoloogi haridus. Ajateenistus algas piirivalves, kus ta läbis teenistuskoores instruktorite kooli, jätkas instruktorina piiril teenides ja lõpetas Klaipeda piirivalveüksuse vaneminstruktorina. Aastal 1990 praktiseeris ta siseministeeriumi õppekeskuses teenistuskoores kasvatust ning seejärel õppis Rostovis teenistuskoores ja otsimiskoores kasvatust omandades künoloogi kutse. Politseis töötas Sergei kuni 1994. aastani nooremispektor koerajuhina. Teenistused ja õppused on ta läbinud saksa lambakoeraga ja politseis töötanud oma isikliku koeraga. Lisaks saksa lambakoertele on Sergei pidanud ameerika staffordshire`i terjereid, keda praeguseks on kodus kaks – isane ja emane.

1990ndast aastast alates on mees töötanud kõikide tõugude kuulekuskoolitajana ja aastast 2001 lisandus händlerikoolitus. Juuniorhändleritega muutus töö tõsisemaks ja süstemaatiliseks aastal 2014.

Kõige suuremateks tööalasteks saavutusteks peab Sergei lõhnajälje raja läbimise rekordit aastal 1992 politseis töötades (raja pikkus ~30 kilomeetrit läbitud ~ 5 tunniga) ja edukat juuniorhändlerite koolitust.

Sergei Tsõba ja Aleksei Smetanin

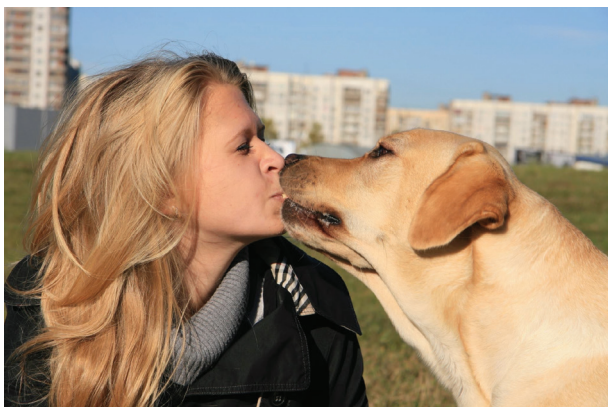
Aleksei Smetanin – Tallinna Tehnikaülikooli tudeng, osalise tööajaga händler ja 2019 aasta jaanuarist juuniorhändlerite treener.

Aleksei huvi näituste vastu tekkis 6 aastat tagasi, kui perre tuli käabusnautser. Koolitust alustas ta Ida-Virumaa Koerasõprade Klubis „Lucky“ Natalia Žgunni käe all. Peagi algas karjäär juuniorhändlerina, mis jäi vanuse tõttu lühikeseks, kuid iga ringi minemine andis emotsionaalse laengu vaatamata sellele, kas võitsid või kaotasid.

Aleksei jätkas händlerina ka teiste tõugude esitamist, samal ajal juuniorhändleritel silma peal hoides ja võimalusel seeniorhändlerina võisteldes. Narvast Tallinna kolides tekkis võimalus liituda Canis Major Team`i kõige nooremate händlerite treenerina. Selle otsuse tegemine vajab veidi mõtlemisaega, et endas selgusele jõuda. Aleksei põhieesmärgiks sai lastes koerte vastu armastuse tekitamine ja seejärel juba võistlusteks ettevalmistamine. Vaatamata pedagoogilise hariduse puudumisele leidis noor treener lastele vajaliku teabe edastamiseks õige tee, mis väljendub hasardis ja säras nende silmades.

Aleksei on äärmiselt tänulik Canis Major Team`ile selle idee, teostuse ja usalduse eest. Samuti tänab ta lapsevanemaid nende kannatlikkuse ja toetuse eest ning kutsub kõiki üles armastama seda, mida teed – siis see ka õnnestub. „Armastage oma neljajalgseid sõpru, nad toovad teie rutiinsesse ellu nii palju positiivsust!“ lisab Aleksei lõpetuseks.

Koerte käitumist aitab korrigeerida **Natalia Gavrilenko** – veterinaar ja käitumisspetsialist, kes töötab koertega aastast 2009. Veterinaari hariduse omandas ta St.Peterburis ja ta täiendab

jätkuvalt oma erialaseid teadmisi. Natalia tegeleb erinevate käitumisprobleemide ja ka tavapärase kuulekuskoolitusega. Probleemkoeri näeb ta nii käitumuslikust aspektist kui ka veterinaari pilgu läbi.

Canis Major Team`il on ka jahitreennid, mida viib läbi **Maria Grigorjeva**, kes tegeleb retriiverite jahikoolitusega aastast 2015. See pole mitte ainult spetsiifiline ettevalmistus jahiks, vaid võimaldab koeral tegeleda sellega, milleks ta on aretatud ja mis talle ka kõige rohkem meeldib ning on ühtlasi nii füüsiline kui vaimne treening.

Tiimi põhilised tegevusalad on järgmised: kutsikakool, ettevalmistus näituseringiks, näitusekoera esitamine, kõikide vanuseklasside juuniorhändlerite koolitamine, üldine kuulekuskoolitus, igapäevased teoreetilised seminarid, erinevate välisloogide loengud, sotsialiseerimine ja käitumise korrigeerimine, individuaalsed ja grupitreeningud.

Tegusal tiimil on ka suured arenguplaanid, mida Maksim meile valgustab: „Suur projekt, mida oleme püüdnud käivitada on groomerite kooli loomine – see puudub Eestis täiesti. Koostööpartnerid St.Peterburist on juba leitud. See on üsna kallis teema, tuleb leida huviliste ring ja asjaga algust teha“.

TIIMILUGU

„Teine teema on Eesti koerte väärtuse tõstmine läbi tõuomaduste säilitamise. Kahjuks see lonkab päris kõvasti - tõukatsetest püütakse kõrvale hoida ja läbi selle koera tõuomane väärtus langeb“, räägib Maksim ja peab siinjuures oluliseks koera omanike asjakohast teavitamist.

Juuniorhändlereid on koos noorema grupiga tiimis praegu üle 20. Osad edukad noored on juba juuniorhändlerist välja kasvanud, aga uusi tuleb järjest juurde. Lapsed oma koertega käivad koos Sergeiga koolides heategevuslikel üritustel ja nii leitakse uusi huvilisi. „On ka võimalus, et laps tuleb trenni ilma koerata – küll me talle koera leiame. Koeraomanikule on see tasuta trenn ja igati kasulik kõigile“, selgitab Natalia.

„Kui võetakse koer lapsele, on see üks asi, aga endale võetud koeraga on hoopis teine lugu. Sageli võtab täiskasvanu endale händleri, et tema koera esitatakse professionaalselt ja nii võib omanik endale hõlpsasti saada staar-koera“, selgitab Natalia händlerite aina suurenevat nõudlust.

Nii nädala sees kui ka nädalavahetustel on Canis Major Team`i suurepäraste tingimustega treeningsaal erinevate tegevustega hõivatud. Siin käivad mitmed tõuühingud oma koertega treenimas ja vahel on tegevus isegi öötundidel.

Usin tegevus on Canis Major Team`i muutnud nähtavaks ka teistele riikidele. „Tulevad soomlased, lätlased jt, vajavad händlerit ja oskavad juba pöörduda. Lätlased on koostööst huvitatud ja peagi hakkame ka Lätit esindama. Nädalas pöördub keskmiselt 3-4 inimest, kes soovivad erinevaid koolitusi“ tõdeb Maksim.

„Peale Sergei siin keegi otseselt tööl ei käi. Eialgu said tööülesanded paljude vahel jagatud, aga praktikas on siia tegutsema jäänud Natalia, Anton Samoilov ja mina. Natalia tegeleb finantsiga, mina ja Anton üldise organiseerimise ja tehniliste küsimustega. Märkimist väärib veel CMT Press - meie händlerite tublid emad Svetlana Pustovalova, Jelena Tupalskaja ja Veronika Sedaja, kes teevad igal näitusel fotoreportaaže ja ka otseülekandeid, et tiim saaks online kaasa elada ja fännklubi, kes käib näitustel toetamas, on meil suur“, räägib Maksim rõhutatades, et see tegevus on kõigi jaoks hobi ja rikast sponsorit neil pole.

On välja kujunenud ka traditsioonid ja kaks korda aastas on tiimi suuremad kokkutulekud – mingi näituse raames peetavad suvepäevad ja tiimi sünnipäev 3. jaanuaril. Üritused on hästi lõbusad ja 70-80 inimest tulevad koos koertega välja pakutud meelelahutusega väga hästi kaasa.

Soovime jätkuvat edu sellele töökale sõpruskonnale!

Anne-Lii Sild

Pildid tiimiliikmete erakogudest

JUUNIORHÄNDLERID – KES NAD ON?

Koerte näitusemaailmas liikudes torkab silma usinaid noori händleried, kes innukalt esitavad kõikvõimalikke koeratõuge ja samas võistlevad juuniorhändleritena. Juuniorhändlerid on 10-17-aastased noored koeraesitajad, kes võistlevad kahes vanuseklassis – noorem vanuserühm 10-13-aastased, vanem vanuserühm 14-17-aastased. TASUB TEADA, et kolmel viimasel aastal on aasta parimaks juuniorhändleriks tunnustatud Kristiina Tupalskaja, Jekaterina Boiko ja Sergei Pustovalov, kes kõik on Canis Major Team`ist Sergei Tsõba õpilased. Kõik kolm on esindanud Eestit Crufts`il Birminghamis ja praeguseks hetkeks on need kolm vanuse tõttu taandunud, andes teed tiimi nooremale generatsioonile. Uurime, kes need Canis Major Team`i noored on, mida nad oma töös oluliseks peavad, kuidas oma treeneri ja tiimi panust hindavad.

KRISTIINA TUPALSKAJA, 18 aastane, tegeleb näitustega 8 aastat.

Juuniorhändlerite võistlustel olen osalenud samuti 8 aastat. Alustasin koerte näitamist enda koerast - iiri pehmekarvalisest nisuterjerist. Peagi tekkis teiste koerte omanikel huvi minu esituse vastu ja nii algaski minu karjäär händlerina. Kõige rohkem koeri on mul näitamiseks FCI viiendast rühmast,

aga on ka koeri teisest, kolmandast, kaheksandast, üheksandast ja kümnendast FCI rühmast.

Ma arvan, et kõige tähtsam on see, et koerad keda ma ringis esitan naudivad ringis töötamist ja enamasti näitavad ennast väga suure kuraasiga. Võitudest rääkides on minu jaoks kõige kallim võit Aasta 2017 Eesti Juuniorhändlerite Võitja, aga oli ka 2014 aasta 2. koht, 2015 aasta 4. koht, 2018 aasta 2. koht. On väga palju koeri, keda olen kutsikast peale näidanud ja nad on saanud paljude riikide tšempioniks ning Euroopa Juunior Võitja tiitel on ka olemas. Väga paljud minu esitatud koerad on mitmekordsed rühma- ning BIS võitjad ja ameerika akita võitis tiitli Eesti Aasta Juunior 2018.

Sergei Tsõba on mulle väga lähedane inimene, mu kõige kallim treener ja sõber, kes andis mulle väga suure hulga teadmisi - nii praktilisi kui ka teoreetilisi. Ta on igal näitusel, igal juuniorhändlerite võistlustel vaatamas ja kaasa elamas. Ta on see, kes alati aitab ja annab nõu ning toetab igas olukorras moraalselt. Canis Major Team on hästi suur hulk inimesi, kes vaatavad ühes suunas, kes alati aitavad üksteist ja elavad igale meeskonnaliikmele kaasa. Canis Major Team on mulle andnud väga palju positiivseid ja ehtsaid emotsioone, toredaid momente ning mälestusi!

Lõpetuseks ma tahan öelda kõige suuremad tänusõnad oma vanematele! Nad olid algusest peale igal näitusel koos minuga, aitasid ja elasid kaasa.

JEKATERINA BOIKO, 17 aastane, juuniorhändler aastast 2016

Esitan ringis kõiki tõuge, aga kõige sagedasemad on west highlandi terjer, kääbusšnautser, taks, inglise hurt- greyhound, chihuahua, grifoon, šoti terjer.

Olen Eesti Parim Juuniorhändler 2018, Eesti esindaja Crufts 2019 ja Euroopa Võitja 2019 näitustel.

Sergei Tsõba õpetas mind eelkõige oma koeraga hakkama saama. Pärast kutsus ta mind juuniorhändlerite rühma, kus mul oli võimalus harjutada teiste koertega ning ma sain palju uusi sõpru ja tuttavaid. Aja jooksul moodustati Canis

Major meeskond, kes toetab oma liikmed. Alati on rõõm veeta koos meeskonnaga aega näitustel ja tähtpäevadel.

SERGEI PUSTOVALOV 18 aastane, tegutsenud händlerina 7 aastat.

Näituseringis näitan igat tõugu, kes kätte satub. Minu jaoks pole vahet, millise tõuga töötada, sest kõik tõud on head.

Pole mõtet loetleda Eestis saadud võite ja kohti, aga minu saavutustes on tähtsad aasta parima juuniorhändleri võistluse finaalis kaks neljandat kohta, üks kolmas koht ja üks võit. Top 10 hulka olen jõudnud Saksamaal 2017 aasta Maailma Võitja juuniorhändlerite võistlusel ~110 osaleja hulgas ja samuti Saksamaa Võitja juuniorhändlerite võistlusel ~60 osaleja seas. Viimati esindasin Eestit Crufts 2020 juuniorhändlerite võistlusel, kus kahjuks kohta ei saavutanud, kuid sain tunnustust paljudelt professionaalidelt ja pean seda oma suurimaks õnnestumiseks.

Canis Major Team avas mulle ukse paljude künoloogia valdkonna oluliste seminaride ja inimeste juurde, andis võimaluse kasutada Eesti suurimat treeningisaali ning olla tihedalt seotud ühtevõistluste sõbraliku seltskonnaga. Sergei Tsõba on minu näitusekarjääris kõige olulisem inimene ja ta on mulle ka palju kliente andnud. Sergei on treener, kes on valmis reisima igasse maailma nurka, et olla oma õpilasele toeks, temalt olen saanud palju kogemusi ja teoreetilisi

teadmisi. Kõige tähtsamaks pean tema armastust loomade ja oma tegemiste vastu, mida viimasel aja händlerite juures on üha vähem ja vähem näha.

LAURA VLASSENKOVA, 17 aastane, juuniorhändlerina tegutsenud 4 aastat

Esitan näituseringis FCI 1-10 gruppide koeri. Mul on head tulemused tõuringides ja loomulikult juuniorhändlerite võistlustel.

Sergei on andnud mulle väga palju teadmisi (koerte anatoomia, kuidas õigesti koeraga käituda, näitamine näituse ringis, juuniorhändlerite trennid). Canis Major Team on minu teine pere, kes teeb kõik meie heaolu jaoks - organiseerib seminare ja erinevaid üritusi ning aitab tegutseda oma erialal. Meil on suur saal, kus on kõik vajalik

näitusetrennide jaoks olemas. Canis Major Team ja Sergei mängivad minu elus tähtsat rolli - näitusel ja üleüldiselt sa tunned, kuidas terve tiim ja sinu treener muretsuvad ja hoiavad sulle põialt. Meie

tiim hoolib südamest üksteisest ja just selle poolest on meie tiim eriline!

MAKSIM SEDOI, 16 aastane, juuniorhändlerina tegutsenud 3 aastat

Põhilised tõud, keda näitusel esitan on dandie dinmont'i terjer, bedlingtoni terjer, hispaania veekoer, inglise bulldog.

Olen reserv Eesti Parim Juuniorhändler 2019, Eesti Vabariigi esindaja Maailma Võitja näitusel, saanud palju erinevaid kohti händlerite võistlustel Eestis ja välismaal ning palju tšempioni tiitleid oma kliendi ja ka enda koertega.

Canis Major Team on suur meeskond, kus inimesed veedavad koos aega nii näitustel kui

trennis ja vahel käivad ka koos üritustel. Need inimesed on pühendunud koerte näitustele. Kõik mis ma praeguseks koertest ja näitustest tean, õpetas mulle treener Sergei Tsõba. Kolm aastat tagasi tegi ta meie koolis tutvustava tunni, kus ta rääkis oma tööst ja ma sain kohe aru, et see on asi millega ma tahaks tegeleda. Nüüd olen kõigi oma võitude eest väga tänulik oma treenerile!

ANASTASSIA BONDAR, 15 aastane, juuniorhändlerina tegutsenud 3 aastat

Händlerite maailma sattusin juhuslikult, kui ostsin endale cane corso ja hakkasin Sergei Tsõba juures kuulekuse trennis käima. Kuna koer

oli heade eeldustega, soovitas Sergei näitustel käima hakata. Esialgu kahtlesime, aga läksime ja sellel samal näitusel nägin juuniorhändlerite võistlust ja tahtsin ka ennast proovile panna. Nüüdseks on näitused möödapääsmatu osa minu elus.

Kodus on meil 3 cane corso ja 1 ameerika kokkerspanjel. Kõige huvitavamaks tõuks, kellega on tulnud töötada, pean norwich terjerit ja kõige keerukamaks ameerika kokkerspanjelit.

Olen tohutult tänulik oma vanematele, kes mind alguses toetasid ja muidugi armastatud treener Sergeile hea ettevalmistuse ja vigade paranduse eest ning Canis Major Team'ile toetuse eest näitustel.

GERDA VUNŠ, 13 aastane, juuniorhändlerina tegutsenud 1,5 aastat.

Meie peres on alati olnud koerad ja mind hakkasid huvitama koertenäitused, hiljem hakkasin koertega treeningutel ja koertenäitustel käima. Alustasin oma karjääri kääbusnautseriga juuniorhändlerina võistlusel ja hiljem hakkasin teisi koeri ringides näitama. Enamasti näitan tõuringides läänegöta spitsi, kääbusnautserid ja vaaraokoeri. Juuniorhändlerina võistlusel olen osalenud gordon setteriga, vaaraokoeraga, kääbusnautseriga, itaalia corsoga, austraalia lambakoeraga jt.

Eelmisel aastal osalesin Eesti meistrivõistlustel ning olin Eesti juuniorhändlerite edetabelis teine. Eesti Võitja 2019 näitusel saavutasin oma vanusegrupis esimese koha. Hetkel olen edetabelis esimesel kohal.

Canis Major Team on mulle alati toeks. Kui on mõni probleem tuleb CMT alati appi. Ma sain

juurde väga palju häid ja huvitavaid kohtumisi. Meie tiimis on palju huvitavaid inimesi ning väga palju andekaid händlereid. Sergei Tsõba on õpetanud ja treeninud mind algusest peale, andnud mulle palju teoreetilisi ja praktilisi teadmisi, on tutvustanud mulle tõugude eripärasusi ning on õpetanud mulle, kuidas koertega suhelda ja nendest aru saada.

KRISTJAN KALJUKIVI, 12 aastane, juuniorhändlerina tegutsenud 2 aastat

2019 aastal sain 28 punkti ning pääsesin juuniorhändlerite võistluste finaali. Minu põhiline tõug on vana-inglise lambakoer, kuid eelmisel aastal sain poodiumi koha kuue erineva tõuga.

Treener Sergei Tsõba on mulle andnud palju teadmisi, millest on kasu nii ringi sees kui ka igapäevases elus. Canis Major Team on perfektne meeskond, kuhu tahaks kuuluda ning kus on suurepärased inimesed, kes on alati rõõmsad ning valmis aitama.

**Pakume saali rendiks:
Treeninguteks
Seminaride läbiviimiseks
Näituste korraldamiseks**

CANIS MAJOR TEAM
KATUSEPAPI 35, TALLINN
team@canismajor.ee
+372 5305 2002
WWW.CANISMAJOR.EE

DANDIE DINMONT`I TERJER KENZO – KOER, KELLE PILK HURMAB

TLN WCup17 TLN JWCup17 TLNW17
TLNJW17 EST JCH EST W17 ESTJW17
NORDJW16 NORDW16 DNKJW16 BAL
T JW17 LTU JCH FINW17 EST CH TLNW18
EST W18 BAL T W18 POL CH EurW18 LVA
CH LTU CH FIN CH DNK CH BAL T CH
BAL TERW18 TLN WCup19 C.I.B TLNW19
EST W19 LVA W19 EurW19 HeW19 FINW19

Multitšempion ja multi võitja dandie dinmont`i terjer Kenzo on viimasel kahel aastal torganud näitustel silma rohkearvuliste Best In Show poodiumikohtadega, mille hulgas on märkimisväärses konkurentsisis saanud BIS 1 ja BIS 2 tulemusi. Selle koera võluv pilk on vallutanud paljude inimeste südamed ja ta on tuntust kogunud ka reklaaminäona teleekraanil. Au ja uhkus olla selle koera omanik ja händler kuulub südikale Kristine Maria Siitanile.

Kristine Maria tee koeranduses algas aastal 2004, kui tema naabritüdruk Liis kutsuti saatesse „Sõber koer“. Liis hakkas oma kutsikaga näitustel käima ja leidis juuniorhändlingu. „Meil oli tollel ajal krants ja Liis keelitas mind kaasa tulema. Koeraga ühele match show`le minnes sain tuttavaks welshi springerspanjeleid kasvatava Hellega, kes palus mind händleriks ja nii see asi algas“, meenutab Kristine aega, mil oli 12-13 aastane. Seejärel hakkas ta emalt tõukoera paluma ja nad ostsid endale suuršnautseri, kellega läks

selles mõttes õnnetult, et temast ei saanud näitusekoera. Tuli jätkata teiste koerte näitamist ja lisandus võistlemine juuniorhändlerina. „Juuniorhändlerite meistrikatel olin ühel aastal teine ja siis esimene. Aastal 2010 sain oma teise tõukoera – kääbusšnautseri, kellest sai minu esimene näitusekoer. Tollel ajal hakkasin ka karvahooldusega tegelema ja nüüd on mul oma karvahoolduse salong. Elu koosnebki sellest, et hommikul ärgates tegelen oma koertega, siis lähen tööle ja tegelen klientide koertega ning õhtul kodus jälle oma koertega“, räägib Kristine Maria, kelle elus koeravaba hetke eriti ei olegi. Salongis on Kristine Marial tööd küllaga, kuna inimesed on muutunud väga palju teadlikumaks. Eriti kiidab ta karmikarvaliste koerte omanikke, kes oskavad juba kvaliteeti paremini hinnata, saavad aru, kui koer on masinaga pügatud jne.

Kenzo jõudmist Eestisse meenutab Kristine Maria järgmiselt: „Kõigepealt olin poolteist aastat järjekorras, et saada dandie dinmont`i terjer Dante ja kui tema oli meil juba pool aastat olnud, siis hakkasin kasvataja Hanne Tuomenoksaga tihedalt suhtlema. Tema on samuti karvahoolduse fänn, meil olid ühised näitused, mis liitsid ja klappisime kasvatajaga kohe algusest peale hästi. Kui Kenzo pesakond sündis, siis jäi just see kutsikas mulle silma, sest tema pilk on piltidel alati väga kõitev“. Kutsikad läksid juba kodudesse, Kenzo samuti, aga 2 päeva hiljem võttis kasvataja selle kutsika tagasi, kuna pere ei osutunud selleks, mida kasvataja soovis. Hanne kirjutas Kristinele pool naljaga, et kutsikas on nüüd vaba ja võib Eestisse tulla.

Kristine korteris oli juba 2 jack russell`i terjerit ja Dante – ei paistnud eriti võimalust veel kedagi juurde võtta, aga kuna Hanne pommitas kirjadega edasi, siis mainis Kristine mehele mokaotsast, et võiks ju ühe veel võtta. „Kui järgmisel hommikul kl 10.30 laev sadamasse jõudis, siis olin mina tööl, aga mu sõbranna just sadama kanti minemas ja nii see kutsikas mulle tööle jõudiski. Õhtul kodus mehe saabudes söötsin koertele porgandeid – kõik kenasti rivis ootamas ja siis mees lõpuks märkas, et ott-ott-ott, seda enne ei olnud“, naerab Kristine, kes tegelikult pole hetkekski seda ostu kahetsenud. Esialgu oli neil küll üsna kitsas, aga elu läks nii, et nüüd elab pere majas, kus ruumi jagub kõigile. Kõik Kristine dandie`d (nüüd on neid 3) on kaasomandi koerad, kuna tark kasvataja headest koertest naljalt ei loobu.

Kenzo läks beebina esimesse näituseringi, võitis terve näituse ja Kristine selgitab: „Selle koera pilk lihtsalt võlub kõiki. Pilk, ilme ja olemus on need, mis justkui nõiuvad ära. Muidugi tekkis mul hasart – kõik 6 beebiklassi näitust oli Kenzo BIS 1 ja sama lugu oli ka kutsikaklassis. Juuniorieas nägi ta natukene naljakas välja, seal ta niimoodi enam ei lammutanud. Kui koer sai kahe aastaseks ja nii-öelda „valmis“, siis hakkasime uuesti näitustel käima ja kõik jätkus nii nagu kutsikaeas“.

Võite on Kenzol olnud tohutult palju, aga kõige tugevama emotsiooni Kristinele on jätnud eelmise aasta augusti rahvusvaheline näitus, kus ringi hindas Ameerika kohtunik, rühma ja lõppvõistlust iirlane ning Kenzo tuli Best In Show võitjaks nii, et Kristine ise ringis ei käinud. Händler Vakarëga ilusat tööd tegevat koera kõrvalt vaadanud ja seejuures tohutult närveerinud Kristine Maria meenutab: „Pisarad lausa voolasid. See oli kõige emotsionaalsem näitus“.

Kõige tähtsamad võidud Kristine jaoks on olnud Balti galal, EKL galal ja kaks võidetud Euroopa tiitlit. Need on just konkurentsi poolest olnud kõige tugevamad võidud.

Tegelikult läks võitude jada lahti ülemöödunud aastal Riia rahvusvahelistelt näitustelt, kus esimesel päeval oli Kenzo BIS 5, teisel päeval BIS 2 ja nii see edasi läkski. „Tulid võidud Soomes, kus ringis on olnud ikka 24 -26 koera nii Soome kui ka muude riikide kohtunikega.

Ma olen ausalt öelda Kenzo üle ikka päris uhke. Ameerika kohtunik Betty-Anne Stenmark, kes on Kenzo tõeline fänn, on meid Ameerikasse näitustele kutsunud. Aga nüüd on hoopis kindel plaan Crufts`ile minna“, räägib Kristine, kes sel aastal lendab ilma koerata Birminghami Crufts`i vaatama ja olukorraga tutvuma.

Järglasi Kenzol veel ei ole. Võimalik kasvatajatee võib Kristine puhul peagi alguse saada juba nimeka kenneliga jätkates. „Vana kasvataja jääb mentoriks ja nii see töö turvaliselt jätkubki. Dandie`dega on raske, kuna neid on vähe ja geenibaas kitsas. Hetkel tunnen veel, et pole selleks vastutuseks valmis. Kuna aga olen üsna palju olnud pesakondade sündimise juures, siis tekib tunne, et tean liiga palju selleks, et pea ees vette hüpata“, juurdleb Kristine, kelle eelnev teadmiste pagas teda ettevaatlikkusele manitseb.

Selle töu kutsikatahtjaid pole kuigi palju. Nelja aasta jooksul on Kristine Maria poole pöördunud 3 inimest. Dandie dinmont`i terjer tekitab inimestes väga vastakaid arvamusi. „Tema pikk kere, lühikesed jalad, suur pea, justkui nats imelik igast otsast, aga

enamasti on reaktsioon ikka positiivne. Koera vaadates inimesed ei eelda, et tema karvahoodus lihtne oleks, küll aga on lihtne tema iseloom – laste ja teiste loomadega ei teki mingeid probleeme. See tõug tekitab vist veidi aukartust“, vaagib Kristine põhjusi, mis inimesi ettevaatlikuks teevad. Dandie dinmont`i terjerid on head jäljekoerad ja Soomes käiakse nendega otsimiskoerte tööd õppimas. Nad õpivad hästi ja kõike peale agility võib dandie`ga vabalt teha.

„Kahe tõsise näituseaasta järel katsume natuke puhata ja vaatame selliseid sihtkohti kuhu tahaks minna, mitte et oleks vaja minna. Kindlasti reisime rohkem“, mõlgutab Kristine Maria mõtteid tulevastest reisidest Madridi, Splitti ja Euroopa võitjale Sloveenias.

Jääme ootama Kenzo – Kristine järgmisi rabavaid saavutusi ja soovime neile ikka rohkesti punaseid rosette!

Anne-Lii Sild

Pildid Kristine Maria Siitani erakogust

VÄIKELOOMADE ÜLEKAALULISUS

Dr.Heli Säre, DVM, PhD, CertVA
HesaVetMedical OÜ
heli.sare@icloud.com

Ülekaalulisus on toitumisest ja elustiilist tingitud haigus, mis on levinud nii kasside kui koerte seas. Ülekaalulisuse peamiseks põhjuseks on liigne söömine ja/või vähene liikumine. Uuringud tõestavad, et liigsetel kilodel on meie lemmikute tervisele halb mõju. Mitmeid probleeme, näiteks liigese probleemeid, südamehaigused, diabeet, reproduktiivhäired, teatud kasvajakasvud, dermatoloogilised probleemid aga ka operatsiooni ja anesteesia komplikatsioonid, seostatakse ülekaalulisuse ning rasvumisega.

Peamised ja sagedamini esinevad ülekaalulisusega seostatud probleemid koertel on elukvaliteedi ja -kvantiteedi vähenemine, ortopeedilised probleemid (liigese probleemid, selgroolülidevahelise diski haigus, ristatidemetete rebend), erinevad subkliinilised haigused (näilised sümptomid puuduvad) ning südame-veresoonkonna haigused.

Uuringud tõestavad, et ülekaaluliste koerte eluiga lüheneb 1,8 aastat võrreldes normaalkaalus olevate lemmikutega. Lisaks eluea vähenemisele kurnavad neid eluajal funktsionaalsed muutused nagu kuumatalumatus, füüsilise pingutuse talumatus, hingeldamine, kõrge vererõhk, nõrgenenud immuunsus ning kusepidamatus.

Koera normaalkaalus hoidmine lükkab edasi liigesehaiguste teket ning ülekaalulise osteoartriiti põdeva looma üleliigsetest kilodest vabastamise korral lonkamine ning valu vähenevad. Osteoartriidi ravi sisaldab peamiselt valuvaigisteid

ja spetsiaalseid toidulisandeid, mis sisaldavad kasulikke aineid toetamaks liigeste tööd. Ravimeid tuleb manustada igapäevaselt ja ilmselt kuni koera elu lõpuni, kuid kaalu kontrolli alla saamine võib vähendada oluliselt vaevuseid ja ka vajalike ravimite koguseid. Ristatidemetete rebendi ravi on enamasti kirurgiline, kuid operatsiooni tulemuste säilitamiseks on kindlasti oluline kaalulangetus. Kaalu kontrolli all hoidmine on väga oluline tõugudel, kellel on eelsoodumus selgroolülidevahelise diski haiguseks (nt. taksid). Kergekujulist diski haigust võib saada kontrolli alla valuvaigistite ning pikema ajalise puurirežiimiga, kuid kahjuks nõuavad paljud juhtumid siiski kirurgilist operatsiooni.

Rasvumist on seostatud ka põletiku, kolesterooli, veresuhkru teiste näitajate tõusuga veres. See võib põhjustada ainevahetuse häireid ning neerupealise, kilpnäärme, kõhunäärme ja teiste sisesekretsiooninäärmete häired. Tekkida võib pankreatiit ja diabeet. Ülekaalulistel loomad on oluline vereproovist otsida vihjed tekkivale haigusele enne kui see kliiniliselt välja kujuneb. Juba väljakujunenud diabeedi raviks on pidev veresuhkru taseme kontroll ning enamasti ka insuliini süstimine, mis aga tähendab omanikule järjepidevat loomaravi ja erihooldust.

Kuigi koertel ei esine südamearterite lupjumist nagu inimestel, seostatakse ülekaalu muutustega kardiorespiatoorsüsteemis. Kõige ilmsemad on looma omanikule hingamisteedega seostatavad probleemid nagu hingetoru kollaps ja kõrivaralüüs, mille tulemusena loomad hakkavad norskama või tekivad erutudes ägedad kõhahood. Liigne kehakaal võib mõjutada südamerütmi, vererõhku ning ka südamelihase varustamist hapnikuga.

Seoses ülekaalulisusega esineb ka nahaprobleeme ja peamiseks mureks on kõõm, pulstunud karv ja selle alla tekkiv nahapõletik. Peamiseks põhjuseks on suutmatus end hooldada kuna koon ei ulatu olulistes piirkondadesse (sabaalune, nimmepiirkond jne). Määrduvad, pulstunud karvkate, sügelus on aga suur stressi allikas.

Isegi kui ülekaalulisusega kaasnevate probleemide kliinilised tunnused puuduvad, on rasvunud loomade anesteesia riskid ja ravikulutused

tunduvat suuremad. Ülekaalulise patsiendi anesteesia jaoks peab arst oskama väga täpselt ravimeid valida ja doseerida. Vajadusel peab olema võimeline ülekaalulise loomale kogu operatsiooniväljal teostama kunstlikku hingamist.

Ülekaalulisust on lihtne ennetada, kuid üleliigsetest kilodest vabanemine või selle tagajärgedega tegelemine nõuab rohkem tööd ja aega. Üleliigsetest kilodest lahti saamiseks on kaks olulist osa - dieet ja liikumise suurendamine. Toitumise pool on toidu tootjate poolt tehtud omanikele lihtsaks ning loomadele ohutuks. Dieettoidud sisaldavad kõiki vajalikke aineid õiges koguses ja tasakaalus. Toidupakkide tagaküljel on välja toodud vajalikud toidukogused vastavalt looma ideaalkaalule. Tavatoidu koguse vähendamine jätab organismi aga nälga ning võib tekitada looma tervisele lisaprobleeme ja suurt stressi.

Füüsilise aktiivsuse tõstmine nõuab omanikult rohkem aega, kuid lemmikuga koos ajaveetmine tugevdab omaniku ja loomavahelist sidet. Toiduga mängimine, näiteks ühest toa otsast teise kröbina

loopimine, järkjärgult pikenevad jalutuskäigud koeraga ja mängimine on vaid väike osa asjadest, millega on võimalik oma lemmiku kaal kontrolli alla saada.

Küsi nõu oma loomaarstilt, kuidas tervislikult oma looma kehakaalu langetada ja milline on parim ravidieet sinu lemmikule.

Vilde tee loomakliinik

SISEHAIGUSED

KIRURGIA

DERMATOLOOGIA

TERVISEUURINGUD

PAARITUSAJA MÄÄRAMINE, PAARITUSABI, KUNSTLIK SEEMENDAMINE, TIINUSE
DIAGNOOSIMINE, SIGIMISALASED PROBLEEMID EMASTEL JA ISASTEL

HAMMASTE TERVISHOID JA RAVI

Address: E. Vilde tee 113b, 12911 Tallinn Telefon: 678 9080

SEE, KUI MISKI POLE NÄHTAV, EI TÄHENDA, ET SEE ON KÄTTESAAMATU.

Inspireeritud nende tõelisest olemusest.

True Instinct®
NATURAL NUTRITION

Usaldades loomulikke instinkte võimendame intelligentsuse arengut, aidates neil täisväärtuslikult areneda austades nende vaistu. Sellepärast pakub True Instinct laia looduslike toidu valikut, kus peamine koostisosa on värske liha koos suurepärase kombinatsiooniga naturaalsest koostisosadest, mis nad võiksid loodusest leida.

Turustaja: Nostrem Pet OÜ, Töökoja 7, Tallinn Tel +372 6418708 www.nostrem.ee

NÄITUSEREIS – MIKS MITTE BUSSIGA

Eelmiste numbrite reisilugudes jõudis Nelli Privalova oma ajaloolistes kajastustes märkida ka bussireise, mis tegelikult tänapäevani edukalt toimivad. Kahjuks on aga nii, et osad vanemad reisijad enam ei mäleta ja paljudel uutel tulijatel pole aimugi, et selline mugav teenus on meil üsna hästi kättesaadav. Kaks aastat tagasi tegin üle mitmete aastate comeback`i nendele radadele ja reisisin näitusereisi bussiga Tromso näitusele Norrasse.

Bussireisiga Norrasse

Bussireisidel on mitmeid eeliseid. On riike, kuhu oma autoga sõitma ei kipu - enamasti eeldavad need riigid viisat ja põhjustavad sagedasi sekeldusi piiripunktides. Korralduslikust aspektist on reisijal tarvis tasuda paketi maksumus, õigel ajal õiges kohas olla ja ülejäänud eest hoolitseb reisikorraldaja - marsruut, viisad, vahepeatused, majutused, õigeaegne näituseplatsile jõudmine ja sealt lahkumine on tagatud teenusepakkuja poolt. Reisikorraldaja nõustab ka näitusel tekkinud probleemide osas ja vajadusel pakutakse isegi tiitlite kinnitamise teenust. Võtmeküsimus on leida suure kogemusega reisikorraldaja koos vilunud reisijuhiga.

Bussireise saadab alati professionaalne reisijuht, kellel on kogemus erinevatest rahvustest koeraomanike reis koos väga erinevat tüüpi koertega sujuvalt toimima panna. Katre Vimm on selle ülesandega viimase kümne aasta jooksul edukalt toime tulnud ja ta tõdeb, et koertega reisijate reisijuhi amet on märksa mitmekülgsem. „Esiteks peab koeri armastama ning neid austama. Samuti tuleb nautida

koeranäitusi ning sellega kaasnevat reisimist. Kuna reisijaid on erinevatest kultuuriruumidest ja igauks on omaette inivid, siis nõuab see amet tugevat empaatiavõimet ning tolerantsust. Mina leian, et reisijuht peab olema aus ning oskama ka kõige keerulisemates olukordades külma närvi säilitada ning vastavalt olukorrale kiireid ja õigeid otsuseid teha“, räägib Katre lisades, et kasuks tuleb veel erinevate võõrkeelte, inimpsühholoogia ja esmaabivõtete tundmine.

Reisijuht Katre Vimm

Kuna reisijuht on reisi ajal tööl 24/7, siis tuleb ka öösiti vajadusel kiirelt reageerida ja uneaega reeglina napib. „Kui kellegagi juhtub mingi õnnetus, siis reisijuht peab organiseerima kannatanule abi osutamise kõige kiiremal ja paremal võimalikul moel ka grupi heaolu arvestades. Eks selle töö juures ongi kõige raskem just vastutus reisi ladusa kulgemise eest ning kõigi reisijate, seal hulgas ka koerte heaolu tagamine“, selgitab Katre, kellele kolmandate riikide piiriületused tema pikaajalise kogemuse tõttu raskusi ei valmista ja rahu säilitada ta oskab.

Katre ja Eviga Tromso näituseplatsil

„Reisijuhi ameti juures on see kurb tõsiasi, et reisijaid ei ole kahjuks võimalik valida. Tuleb ennast häälestada vastavalt grupile ning selle

REISILUGU

järgi kogu sõitu juhtida. Reisile tulija võiks olla avatud ja koostööaldis. Lihtne on reisijatega, kes teavad kuhu ja mis eesmärgil nad reisile tulevad. Samuti peaksid nad arvestama, et nendega samas bussis on umbes 15 reisijat ning peale tema koera veel 20-30 koera, kes kõik on erinevat tõugu ning oma iseloomuga“, räägib reisijuht Katre, kelle jaoks lõbusad, heatahtlikud ning sõbralikud reisijad teevad selle töö lausa nauditavaks.

Eestis on kaks pikaajalise kogemusega reisikorraldajat, kelle põhiliseks klientuuriks on Soome reisihuvilised koeraomanikud. Harvad pole juhused, kus reisiseltskonnas on ainult üksikud eestimaalased.

Kilpisjärvi

Niisiis tekkis aastal 2018 mõte, et tahaks minna Norra näitusele. Valikuks osutus rahvusvaheline näitus Tromsøs, mis minule ajaliselt sobis hästi, aga minu tavalisele reisiseltskonnale mitte. Oleme oma seltskonnaga rohkem autoreisidel sõitnud tuhandeid ja tuhandeid kilomeetreid nii öösel kui päeval, aga alalhoiuintinkt ei luba ettenägematute ilmastikuoludega öösel tundmatutes mägedes oma autoga sõita ja rohked ööbimised oleks antud juhul reisi lubamatult pikaks venitanud. Seda juhtub sageli, et aeg surub takka ja bussireiside reisirakendist leitud Tromso näitusereisi ajakava lubas ülimalt kiiret tagasijõudmist. Seega oli pilt selge, et tuleb minna bussireisiga – selle võimaluse olin vahepeal unustusehõlma lasknud vajuda. Koht minu jaoks reisiseltskonnas leidis ja otsus kahe

Tromso

austraalia terjeriga Norrassa sõita sai kiiresti tehtud.

Reis sai alguse 15.juuni pärastlõunal Tallinna D terminalist. Meeldivaks üllatuseks oli see, et lisaks meile alustasid Tallinnast reisi veel Silvi Kubpart oma Carmenlandi kenneli kesk-aasia lambakoeraga ja Evi Viigipuu vene hurdagaga. Silvi on bussireise harrastanud juba 2003-st aastast ja oskab nautida selle eeliseid. „Buss viib sind ukse ette nii hotelli kui näitusele - ei mingit muret. Pealegi on seal alati tore seltskond ja koerainimestel on palju ühiseid vestlustemasid. Reisidel on hea võimalus tulla välja igapäevasest rutiinist, tutvuda erinevate maade ja kultuuridega, maitsta nende toite, leida uusi sõpru ja suhelda teiste koerakasvatajatega“, räägib Silvi, pidades põhiliseks ikkagi seda, et saab olla koos oma lemmikuga. Kindel on see, et ta poleks iial nii paljudesse maadesse reisinud, kui poleks koeri ja bussireise.

Evi ja Silvi Norras näitusel

Niisiis pakkisime sadamas koerad ja asjad bussi ning saime ise laevas vabalt aega veeta. 15.juuni hilisõhtul jõudsime Helsingisse, kus võeti peale Soome koerad koos omanikega ja sõit jätkus marsruudil Helsingi – Mäntsälä - Lahti – Jyväskylä – Viitasaari - Oulu – Kilpisjärvi - Tromso. Esimene öö tuli veeta bussis ja kogu öö jooksul tehtud vahepeatustes seltskond järjest täienes.

Bussiga Norrassa

Reisibussid on neljajalgsete veoks kohandatud nii, et üks istmerida on bussist välja võetud ja sinna on turvaliselt kinnitatuna paigutatud koerte puurid. Ka inimeste mugavusele on mõeldud ja iga reisija saab enda valdusse kahekohalise istme, kus vaba fantaasiat kasutades võib sisse seada mõnusa aseme.

16.juuni pärastlõunal saabusime Norra piiri lähedale Kilpisjärville. Seal oli plaanitud pikem puhkus koos õhtusöögiga ning majutus 2- ja 4-kohalistes hüttides.

Henna ja Rafa Kilpisjärvil

Koertega sai ette võtta paar pikemat jalutusretke ja nautida kidurat põhjamaist loodust, kuid varahommikune start sundis varakult unele, sest ees ootas vastutusrikas päev ja kell 4.30 olime juba teel Tromso poole.

CARMENLAND

Hommikune karge jahedus ja kaunis mäginine loodus tervitasid meid Tromso näituseplatsil, kuhu esimeste hulgas kohale jõudsimel. Porist pinnast ja kergeid külmavärinaid trotsides vedasime telgid-puurid ringi äärde ja olime võistluseks valmis. „Raskusi ei saagi ette tulla, kui kaasas on hea tuju, huumorisoon, kannatlik meel ja teistega arvestamise oskus“, märgib Silvi ja seda kõike meil jagus.

Bluepepper`s Doc "Rafa" BOB CACIB-NOCH-NORDIC CH C.I.B.

Boonusena tulid ära ka võidud ja tiitlid ning juba õhtul algas reis kodu poole. Nüüd sai rahuliku südamega koduteed nautida ja mõningate sirutamise-, jalutamise- ja söögipausidega bussisõit möödus lausa märkamatu. 19.juuni pärastlõunal jätsime hüvasti Soome reisijatega ja õhtupoolikul olime juba kodusadamas Tallinnas.

„Reis on koeraomanikele nagu väike puhkus ja muidugi ka hea võimalus näha, millised on meie tõu esindajad mujal maades. Kõik reisid on olnud toredad, kuid eredalt jääb meelde väga erilise maastiku ja imeliste fjordidega Norra, kus näituseplats on maaliliste lumiste

REISILUGU

tippudega mägede vahel ja põdrad jooksevad autoteel. Soovitan kindlasti Tromsosse sõita, see on omaette elamus“ tõdeb Silvi kaardilt vaadates, kui kaugel põhjas sai ära käidud. Tänu sõnad grupijuhile ja helged mälestused jäävad meenutama seda kiiret põhjamaist näitusereisi.

Paraku ei suju kõik reisid nii latusalt. Enamasti kulgeb kõik plaanipäraselt, aga vahel tuleb ka bussireisidel ette viperusi ja tasub teada, et ka kõige hullematest situatsioonidest on väljapääs alati olemas. Katre Vimm räägib loo 2012. aasta sügisel toimunud sõidust Dracula Show'le Rumeeniasse: „Kuna bussi puhul on tegemist tehnikaga, siis juhtus nii, et Poola lõpus lakkas buss korralikult töötamast. Tänu tublidele bussijuhtidele leidsime kiiresti kohaliku söögikoha koos parklaga, kus bussi kontrollida. Reisijad said sööma ja koertega jalutama minna, samal ajal andsid bussijuhid endast parima, et omal käel buss korda saada, kuid selgus tõsiasi, et seekord see ei õnnestu. Aga meil oli vaja näitusele jõuda. Kohe teavitati probleemi tõsidusest reisikorraldajat, kes hakkas meile otsima Poolast uut bussi ning mina reisijatele ööbimiskohta kuni uue bussi saabumiseni. Nagu saatuse tahtel oli kohaliku söögikoha kõrval ka

väike hotell. Suundusin hotelli läbirääkimisi pidama ning õnnestus kokkuleppele jõuda - iga reisija sai endale voodi ning pesemisvõimaluse. Järgmisel pärastlõunal jõudis kohale reisikorraldaja poolt organiseeritud Poola buss, millest aga polnud võimalik istmeid välja võtta. Nüüd tuli mängu reisijate sõbralikkus ja omavahelised kokkulepped, et mis koer kus ja kellega koos istmete vahel sõidab. Õnneks on meil kõik pikemad reisid ajavaruga arvestatud ja järgmiseks hommikuks olime õigel ajal näituseplatsil ning kõik said oma näitusehinded ja tiitlid, mis oligi ju selle reisi eesmärk.

Katre Rumeenias

Samal ajal kui meie kolm päeva Rumeenias näitusel olime, organiseeris reisikorraldaja meile Eestist kaks uut bussi Poola vastu. Eks see reis oli kõigile päris korralik katsumus, aga pärast olid kõik õnnelikud, et näitusel käidud, kõik osalised terved ja reisiga rahul“.

Pildid Silvi Kubpart, Katre Vimm ja autori erakogudest

Anne-Lii Sild

Tromso siluett

Registreerimisel maini
võlusõna

TERJER

ja saad 10% soodustust
reisipaketi baashinnast

SÜGIS-TALV NÄITUSEREISID

23 - 25.10 2020 Chisinau (Moldova)

28 - 29.11 2020 Minsk (Valgevene)

16 - 17.01 2021 Ljubljana (Sloveenia)

13 - 14.02 2021 Cluj Napoca (Rumeenia)

KREISID.EU

info@kreisid.eu

**KANGAST, KOTID,
KÕRVARÕNGAD,
SALLID, PADJAD**

**VALIKUS ÜLE 20
TERJERITÕU
SILUETI**

NORNA

 /NornaCatandDog

 www.osta.ee / Eesti Disain / Norna Design

RALLIKUULEKUS - KÕIGILE SOBIV

KOERASPOORDIALA

Rallikuulekus on maailmas ülimalt populaarne, kuid Eestis alles suhteliselt uus koeraspordiala. See on kaasahaarav ning lõbus harrastus, ühendades endas elemente mitmetest teistest koeraspordialadest - kuulekusest, agilityst ja koeratantsust.

Rallikuulekus (lühendatult RK) sai alguse 2005. aastal USA-s (ingl k rally obedience) ning alates jaanuarist 2019 on see ametlik koeraspordiala ka Eestis. Rallikuulekust on meil varasemalt tegelikult juba päris pikalt harrastatud, kuid alates eelmisest aastast on võimalik osaleda ka ametlikel eksamitel ning võistlustel. Populaarsust näitab ainuüksi seegi, et kuigi ametlikult alles värske ala, korraldati eelmisel aastal Eestis juba kaheksa ametlikku eksamit, kus osales kokku 56 erinevat koera 24 erinevast tõust, lisaks kuus tõutut koera.

Meie lähiriikidest on RK populaarne veel Lätis, Rootsis ning eriti Soomes. Kuna tegemist on rahvusliku alaga, on ka reeglid riigiti mõnevõrra erinevad. Siiski on igas riigis ühtmoodi oluline koeratiimi omavaheline hea koostöö ning kontakt - sellele pannakse hindamisel erilist rõhku. Samuti on ühetaolised kõik peamised elemendid ning hindamispõhimõtted.

Rallikuulekuses pannakse platsile üles erinevate võtetega rada, elemendid on kirjas nummerdatud käsusiltidel. Elementideks võivad olla näiteks slaalom või spiraal koonuste vahel, pöörded, erinevad tempo- või suunamuutused, asendite vahetused, keerutused liikumise ajal, kõrgemates klassides ka tõke, eseme toomine, tagurdamine või mänguasjadest ja maiustest

koosnev nn "ahvatluste kaheksa", samuti poole vahetused, sh võtete sooritamine koer koerajuhi paremal küljel.

Käsusildid paiknevad rajal 3-5 meetrite vahedega ning need tuleb sooritada vastavalt järjekorranumbritele. Koer läbib raja koerajuhi kõrval, käsusildini jõudes sooritatakse sellel kirjas olev võte, seejärel liigutakse edasi järgmise sildini. Enne koeraga rajale minemist on koerajuhil võimalik rajaga (käsusiltidega) iseseisvalt tutvuda (nõ rada õppida) täpselt samamoodi nagu näiteks ratsutamise takistussõidus.

Võtete vahel ei pea koer tegema tehniliselt ideaalset kõrvalkõndi, vaid lihtsalt liikuma võimalikult hea kontaktiga koerajuhi küljel.

Raja alustamisel on võistluspaaril 100 punkti. Kohtunik alandab vigade eest maksimumpunkte 1, 3, 5, 10 punkti kaupa. Lisaks ebakorrektselt sooritatud võttele toovad veapunkte kaasa näiteks pingul rihm, viltune asend rohkem kui 45 kraadi, nuuskimine, haukumine, liigne füüsiline kontakt (nt koer hüppab koerajuhi peale), koostöö puudumine jmt.

Tasub meeles pidada, et koerajuhil on rada läbides lubatud koeraga suhelda, teda kiita ning ergutada. See teeb harrastuse sobivaks ka ebakindlamatele koertele, kes vajavad rohkem julgustamist ja innustamist.

Alustada saab igas vanuses koeraga, ala sobib muuhulgas ka veteranidele. Võtted on klassidesse jagatud raskusastmete järgi.

Madalamad klassid on jõukohased pea kõikidele koertele, kellel on selged elementaarsed käsklused. Nimelt peetakse oluliseks, et rallikuulekus sobiks võimalikult paljudele erinevatele koertele ning inimestele, sõltumata nende võimalikest füüsilistest eripäradest. Niisiis tasub rallikuulekust proovida ka selliste koertega, kes muude koeraspordialade jaoks on kas liiga aeglased, ei saa tervise või vanuse tõttu enam hüpata, joosta jmt.

Rallikuulekus sobib ka inimestele, kes vajavad rohkem aega või kasutavad liikumiseks mõnda abivahendit. Just vaheldusrikkus teebki sellest alast väga mõnusa ja paljudele sobiva harrastuse.

Ametlikel eksamitel ja võistlustel võetakse hindamisel muuhulgas arvesse just koeratiimi omavahelist positiivset suhtlemist. Koerajuht tohib rajal koera pidevalt suuliselt kiita ning innustada (nt plaksutada), selline suhtlus on lausa soovitud. Käsklused võivad olla kas suulised, käemärkidega või kombineeritud. Koerajuht saab ise valida endale ja koerale sobiva tempo. Keelatud on koera korrigeerimine rihmast tõmmates või käega puudutades (nt asendisse surudes), samuti koera karistamine, riidlemine ning üldse igasugune negatiivne mõjutamine, nt kaelarihmast sakutamine või ka karjumine.

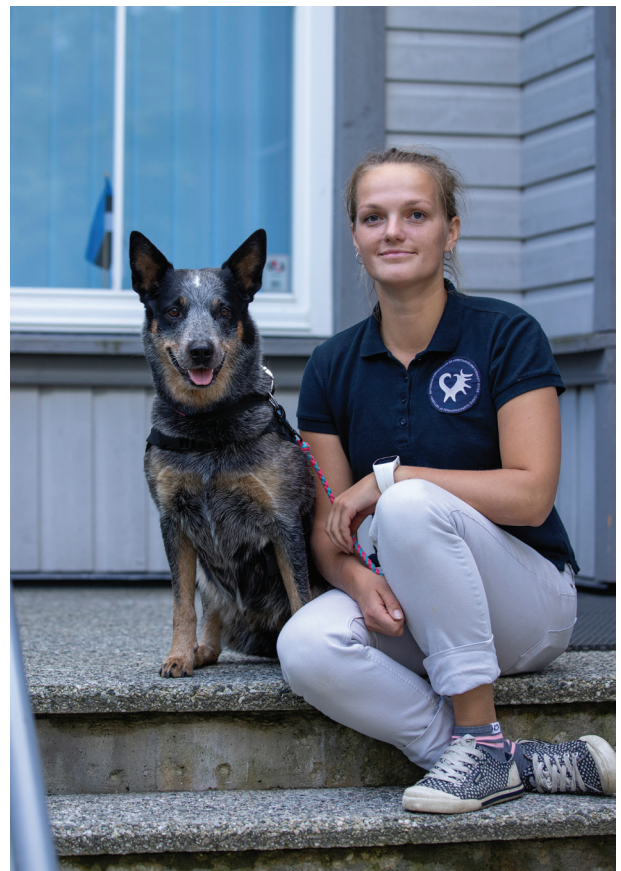
Kellel tekkis RK harrastamise vastu huvi, siis esmalt tuleks koerale õpetada kuulekuse põhikäsklusi: istu, lama, seisa, kõrval, oota. Kui need selged, võib hakata juba paari-kolme sildiga lihtsamaid radu kombineerima. Kuigi RK põhirõhk ei ole niivõrd tehnilisel täiuslikkusel, on reeglite juures siiski mitmed nipid, mida algajal on kõige mugavam õppida treeninggrupis kogenud trenneri käe all, seda eriti siis, kui koerajuht soovib lisaks niisama

treenimisele kunagi ehk ka võistlemist katsetada.

Rallikuulekus kogub Eestis kiiresti populaarsust, treenida on võimalik pea igas Eesti otsas:

- Koeraspordiklubi TopDog Tallinnas www.topdog.ee
- Tarkade Koerte Klubi Tallinnas www.takoklubi.com
- Koeraspordiklubi Koerus Tallinnas <https://www.koerus.ee/rallikuulekus>
- Rally-O Koeraspordiklubi Tallinnas <https://reelikapata.wixsite.com/rally-o>
- Koerasõprade klubi Ipson Keilas www.ipson.ee
- Tartu Koerasport Tartust tartukoerasport.weebly.com
- Raplamaa Koerteklubi Raplas

Rallikuulekuse reeglid ja sildid leiad veebiaadressilt: <http://www.kennelliit.ee/ekl-kkk-dokumendid-ja-blanketid/>

Karin Lassmann, Koeraspordiklubi TopDog

Pildid Karin Lassmanni erakogust

SKYE PESAKONNA LUGU

Aastal 2004 võtsime plaani skye terjeri pesakonna isase koeraga, kes asus Slovakkias. Sõiduvahend oli olemas ja ainuke, mis natuke pani mõtlema – Julia oli kaksikutega viiendat kuud rase. Arst ütles, et kui minna, siis just praegu, seega - asjad kokku ning tee. Navigaatorit meil tollel ajal veel ei olnud, ainus navigeerimise vahend oli Euroopa kaart ühel suurel lehel. Siia võiks lisada, et see oli minu esimene reis autoga Euroopasse, seega kuidas sõita Poolas või kuskil mujal ma veel ei teadnud. Esimese reispäeva õhtuks olid läbitud Läti ja Leedu (koos piiridega, mis tol ajal ilusti veel toimusid) ning kell 10 õhtul kiirusel 80 km/t jõudsimme Varsavisse. Loomulikult ei olnud kaardil juhiseid, kuidas Varssavist läbi sõita - sõitsin sisetunde järgi, mis vedas mind sel korral alt. Kell 1 öösel lõpetasime õige tee otsingud ja peatusime ööbimiseks mingi tankla juures. Hommikul üritasin tankla töötajalt välja selgitada, et kuhu ma peaksin sõitma, kuid nad olid täiesti umbkeelsed ja ei saanud kuidagi aidata (eriti vist ei soovinudki). Panin veel kord oma sisetunde proovile ja seekord õnnestus mul saada mingile suurele maanteele, kus mõne kilomeetri pärast selgus, et sõidan Minski poole. Aga pole probleemi – keerasin otsa ringi ning täie hooga Euroopasse! Õhtul kella viieks saime ilusti kohale ning samal õhtul sai esimene paaritus tehtud.

Kuna plaanis oli kohapeal veeta 3 päeva, siis mõtlesime, et võiks käia ka Viinas, milleni jäi „kõigest“ paarsada kilomeetrit. Viini jõudsimme ilusti, päris kesklinna ooperiteatri juurde, mis oli väga heaks orientiiriks. Päev sai veetud Viinis ja kätte jõudis aeg tagasi Slovakkiasse minna. Parklast ei saanud tuldud tee tagasi keerata, seega suundusin sinna, kuhu oli võimalik sõita. Paarikümne minuti pärast hakkas sisetunne lausa karjuma, et sõidan vales suunas. Keerasin tanklasse teed küsima ning seekord olid tanklatöötajad väga sõbralikud. Kuna nad inglise keelt eriti ei vullanud,

siis seletasid nad žestidega, mis suunas pean sõitma, kus pean keerama vasakule ja kus paremale. Nende juhiste järgi saime Viinist välja maanteele ja meid rõõmustas viit „Bratislava“. Pikk päev väsitas Juliat, kes oli autos kaardilugejaks, ning ta jäi tukkuma. Mina olin roolis, jälgisin teeviitasid ning kõik tundus suurepärase kuni äkki enam „Bratislava“ viitasid ei olnud. Tagasipöördede võimalust samuti polnud, seega äratasin Julia, et ta vaataks kaarti. Saime aru, et sõidame otse Ungarisse ja piirini jäi kõigest 10 km. Kaardi pealt tundus, et läbi Ungari on tee sama pikk, seega otsustasime seda kaudu sõita. Kuid võta näpust – autode järjekord piiril oli nii pikk, et me ei viitsinud oodata. Keerasime imestanud piirivalvurite silmade ees ringi ning läksime sama teed tagasi. Õhtuks jõudsimme ikka Slovakkiasse hotelli ja saime teha teist korda paarituse.

Viimasel päeval palus Slovakkia kasvataja, et me tuleksime hommikul, sest ta pidi lõuna ajal olema ühel kohtumisel. Tulime tema juurde õigeaks ajaks, koerad said ilusti paaritatud, jäid lukku ja nii see jäigi. Aeg tiksus, 10 minutit, 15, 20, 25, 30 minutit! Kohalik kasvataja hakkas juba muretsema, et jääb kohtumisele hiljaks, kuid 45 minuti pärast tulid koerad lahti ning seega olid kõik vabad.

Tagasitee oli oluliselt lihtsam vist seetõttu, et sõitsime koju. Isegi Varssavis seiklesime kõigest 3 tundi enne kui saime õigele teele. Viienda päeva õhtuks olime kodus tagasi.

Sellised seiklused olid seda väärt –kahe kuu pärast sündinud pesakonnast saime oma „staari“ Kiki ehk Juger Edelweiss Whisky-FABi.

Mihhail Knut, kennel Juger Edelweiss

Pildid autori erakogust

MARLAND "C"- PESAKOND

Kenneli Marland šoti terjerite kauaoodatud- ja planeeritud "C"- pesakond nägi ilmavalgust veidi peale 2003.aasta jõule. Miks "kauaoodatud"? Aga seda sellepärast, et plaanist teostuseni kulus terve aasta. Kutsikate isaks oli valitud Soomes elav, suurepärase sugupuuga ja maailmas endale nime teinud INT CH, 4 x FIN W, vice WW-2002 Quaint Goodwill. Emaks pidi saama minu kenneli alustala INT CH, 5 x EST W Marland Mona Mia.

Esimene katse 2003. a. märtsis ebaõnnestus. Monale sai küll eelnevalt tehtud progesteroonitest Tallinnas, aga Soome jõudes isane ei paaritanud (oli jooksuaja 15.päev), ka kunstlik viljastamine kliinikus ei andnud tulemust, emane jäi tühjaks.

Otsustasin siiski uuele katsele minna sügisel, Mona järgmisel jooksuajal. Jälle progesteroonitestid ning lisaks ka antibiootikumikuur. 25.oktoobri õhtusele Soome laevale kiirustades selgus sadamas, et olime mõned minutid hiljaks jäänud, autot enam laevale ei lastud, kuigi alus seisis sadamas veel tükk aega. Ükski minu palve ei aidanud, meid jäeti laevast maha. Õnneks oli jäänud päeva viimane väljumine kell 22. Ootasime siis need paar tundi pimedal sadamakail autos istudes. Helsingisse jõudsime peale südaööd. Tallinnas alanud seiklus jätkus - Soome võttis meid vastu tugeva tuule ning laus-lumesajuga. Kogu sõidu ajal sihtkohta, mis asus enam kui 220 km kaugusel, muudkui sadas ja sadas ja sadas... Kohale jõudsime siiski elusalt ja tervelt. Isase perenaine ootas ja oli eelnevalt teinud lumelabidaga tublit tööd, et me autoga ikka väravast sisse saaksime sõita.

Paaritus toimus järgmisel päeval - kõik õnnestus suurepäraselt. Nüüd jäi vaid pöidlad peos hoides oodata parimat. Ja see parim tuli!

27.detsembril sai Mona maha oma 2. pesakonna ehk 3 kutsikaga - 2 emase (1 must ja 1 brindle) ja 1 brindle isasega, kõik terved ja elujõulised. Oi seda rõõmu! Ja rõõmu jätkus ka edaspidiseks. Mona oli väga hea ema, minul kasvatajana jäi väga vähe tööd teha.

Brindle tüdruk Marland Caramia jätsin endale koju aretusliini jätkama, teised 2 said suurepärased uued omanikud. Must tüdruk Marland Charizma jäi Tallinnasse, omanikuks sai Margareta Telliskivi (kennel Telltails). Ainuke poiss kolis elama kasvataja ja kohtuniku Jurate Butkiene juurde Leetu (kennel Tikras Bildukas).

Kõigist kolmest kutsikast kasvasid oma vanematele väärilised järglased, kõiki pärjati rahvusvahelise tšempioni tiitliga, samuti olid nad väga head aretuskoerad. Chansoni kasutasid aretuses oma emastele koertele lisaks Leedus elavatele ka väga paljud välisriikide kasvatajad. Charizma tegutses lisaks näitustel säramisele ka agility-radadel.

MARLAND CHANSON (isane, brindle) - C.I.B., LTU & LVA JCH, EST & LVA & LTU & RUS & BLR & ROU & CZE CH, 3 x LTU Club W

MARLAND CHARIZMA (emane, must) - C.I.B., EST JCH, EST & FIN & SWE & RUS CH, ROU CH, LTU CH, RUS GRAND CH

MARLAND CARAMIA (emane, brindle) - C.I.B., EST & LVA JCH, EST & FIN & LVA & RUS CH, EST & LVA VetCH, FIN W-06, LVA W-06, EST VetW-12, TLN VetW-12, BalterVetW-12

Viive Maranik, pildid autori erakogust

SÜNDINUD ARMASTUSEST.

LOODUD SÜDAMEGA.

VALMISTATUD UUS-MEREMAAL.

96% LIHA JA ORGANEID
ÕHU KÄES KUIVATATUD

WWW.ZIWI.EE

Mypet Pirita
Rummu tee 4
(Pirita Selver) Tallinn
E-R 10:00-21:00
L-P 10:00-20:00

UUS! Mypet Balti jaama turg
Kopli 1 Tallinn
E-R 9:00-19:00
L-P 9:00-18:00

LAKELANDI TERJER

Päritolu ja iseloom

Lakelandi terjer pärineb Šoti piiri äärselt kauniste järvede piirkonnast Cumberlandist. Sealsed farmerid kasvasid haruldast ja vastupidavat Herdwicki lambatõugu. Selles piirkonnas leidis aga väga agressiivne rebasetõug, kes kahjustas lambakarja just poegimise perioodil. Lakelandi terjeri ülesanne oli minna urgu ja tappa rebane. Sealses piirkonnas kasutati neid terjereid mägra, jänese, rottide ja rebaste jahis.

Lakelandi terjer on kiinduva loomuga, sõbralik ja enesekindel koer. Loomult vallatu ja energiline, aga nagu enamus terjereid võib ta olla põikpäine ja väga tahtejõuline. Lakeland lummab inimesi oma sarmi, intelligentsi ja huumorimeelega. Nad on julged ja kindlameelsed. Reeglina saavad nad hästi läbi laste ja teiste koertega, kuid võõrastega on reserveeritud. Nad armastavad jahtida väikesi loomi ja seega vajavad kasside ja teiste pere lemmikutega varajast sotsialiseerimist. Osad neist armastavad kaevata, haukuda ning valvata oma toitu ja mänguasju. Ergas meel ja enesekindlus teeb neist hea valvekoera.

Koeraomanikud lakelandi terjerist – vastab Anna Bagautdinova

1. Miks valisid just selle tõu? Valisin traatkarvalise tõu, et vältida allergia teket. Tahtsin, et koer oleks aktiivne, vapper ja kergesti koolitav.
2. Kust said informatsiooni kasvataja kohta? Sain treenerilt nõuandeid, kust alustada otsinguid. Informatsiooni kasvataja kohta leidsin internetist.
3. Kas on midagi, mis ehk häirib selle tõu iseloomu juures või on tekkinud probleeme, millega Sa ei osanud alguses arvestada (karvahooldus, toitumine jne, jne)? Koer on väga seltskondlik ja ei taha pikka aega üksi kodus olla. Karvahooldus ei ole eriti lihtne.
4. Nüüd, kus peres kasvab vahva terjer - kas oskad välja tuua selle tõu positiivseid külgi? Lakelandi terjer on julge, vapper, kergesti koolitav, intelligentne, aktiivne. Nad on oma perekonnale äärmiselt lojaalsed ja saavad lastega hästi läbi.
5. Kas julgeksid seda tõugu ka teistele soovitada ja kui, siis milline see pere võiks olla? Võin soovitada teistele juhul, kui nendel on piisavalt aega tegeleda selle koeraga. Pere peab olema aktiivne. Kellele meeldib kodus istuda, neile lakelandi terjer ei sobi.

TÖUTUTVUSTUS

PÄRITOLUMAA: Suurbritannia.

FCI KLASSIFIKATSIOON: Rühm 3: Terjerid.
Alarühm 1: Suured ja keskmise suurusega terjerid.
Töökatsseteta.

ÜLDMULJE: Arukas, tööine, heas tasakaalus ja kompaktn.

KÄITUMINE/ISELOOM: Lõbus, kartmatu iseloomuga, tähelepaneliku ilmega ja kiire liikumisega, kogu aeg ootel. Julge, sõbralik ja enesekindel.

PEA: Heas tasakaalus. Vahemaa laubalõikest ninaotsani ei ole pikem kui vahemaa laubalõikest kuklakühmuni.

KOLJUPIIRKOND: Kolju: Lame ja rafineeritud.

NÄOPIIRKOND: Ninapeegel: Must, välja arvatud maksapruuni värvusega koerte puhul, kellel on nina samuti maksapruun. Koon: Lai, aga mitte liiga pikk.

Lõuad/hambad: Tugevad lõuad. Ühtlase asetusega hambad. Täielik ja korrapärane käärhambumus, mis tähendab seda, et ülemised hambad ulatuvad pisut üle alumiste ja väljuvad lõualuust otse. Silmad: Tumedad või pähkelpruunid. Viltused silmad on ebasoovitavad.

Kõrvad: Üsna väiksed, V-kujulised ning erksa hoiakuga. Ei ole liiga kõrge ega liiga madala asetusega.

KAEL: Sirutunud, kergelt kumer, ilma voltideta.

KERE: Selg: Tugev, mõõdukalt lühike. Nimme: Hästi arenenud. Rind: Mõistlikult kitsas.

SABA: Varem oli kupeeritud saba tavapärase. Kupeeritud: Hea asetusega, kantakse uljalt, aga mitte selja kohal või rõngas. Kupeerimata: Hea asetusega, kantakse uljalt, Hea asetusega, kantakse uljalt, aga mitte selja kohal või rõngas. Ülejäänud koeraga heas

tasakaalus.

JÄSEMED

ESIJÄSEMED: Esijalad sirged, tugeva luustikuga. Õlad: Hästi tahapoole suunatud.

TAGAJÄSEMED: Tugevad ja lihased. Reied: Pikad ja jõulised. Põlveliigesed: Hästi kaardunud. Kannaliigesed: Madala asetusega. Pöiad: Sirged.

KÄPAD: Väiksed, kompaktsed, ümarad ja heade padjanditega.

KÕNNAK/LIIKUMINE: Esi- ja tagajalad liiguvad otse ja paralleelselt. Künarnukid liiguvad kere suhtes risti, külgedel vabalt, põlveliigesed ei ole sisse- ega väljapoole pöördunud. Paindlikud tagajalad on tugeva tõukejõuga.

KARVKATE

KARV: Tihe, kare ja ilmastikukindel. Tugev aluskarv.

VÄRVUS: Must ja pruun, sinine ja pruun, nisukarva, punakashall, maksapruun, sinine või must. Väiksed valged täpid käppadel ja rinnal on ebasoovitavad, ent lubatud. Sügavpruun ja mahagonitoon ei ole tüüpilised. SUURUS JA KAAL: Turja kõrgus: Mitte üle 37 cm (14 ½ tolli) õla juurest mõõdetuna. Kaal: Isased 17 naela (7,7 kg). Emased 15 naela (6,8 kg).

VEAD: Kõiki kõrvalekaldeid eeltoodud nõuetest tuleb lugeda vigadeks ning nende tõsiduse aste sõltub otseselt konkreetse kõrvalekalde ulatusest ning võimalikust mõjust koera tervisele ja healole.

Füüsilisi ja käitumuslikke kõrvalekaldeid näitavad koerad diskvalifitseeritakse.

NB! Isastel peab olema kaks nähtavalt arenenud ja täielikult munandikotti laskunud munandit.

ÕNNITLEME!

AASTA KOER 2019 1. koht SAREDON DELIVERANCE

AIREDALE'I TERJER, om. Jekaterina Kantijevskaja & John Averis

AASTA VETERAN 2019 4. koht ja GALA SHOW - VETERAN of VETERANS 1.koht

SHAIREAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE, WELSHI TERJER, om. Anu-Sirje Keerd

AASTA KOER 2019 2. koht

EESTI GALA SHOW- CHAMPION of CHAMPIONS 1.koht

BALTI GALA SHOW - CHAMPION of CHAMPIONS 2.koht

DANCHESTER'S QUALITY APPROVED

DANDIE DINMONT'I TERJER, om. Kristine Maria Siitan & Hanne Tuomenoksa

Viimsi Lemmikupesa

♥ 15 AASTAT KOGEMUST LEMMIKLOOMADE EEST HOOLITSEMISEL!

Grooming salong

- ✂ PESEMINE
- ✂ KAMMIMINE
- ✂ TRIMMIMINE
- ✂ SOENGUD

LEMMIKLOOMADE EEST HOOLITSEMINE ON MEIE ELUSTIL. ♥

- ✂ KOERTE IGAPÄEVANE KARVAHOOLDUS
- ✂ ETTEVALMISTUS NÄITUSTEKS

AJALUKKU JÄÄNUD TERJERID

Terjer, puulõige, avaldatud Thomas Bewick'i 1792 aasta raamatus „Neljajalgsete üldine ajalugu“.

Meie ajakirja neljandas numbris alustasime terjerite ajaloo tutvustamist terjerite esivanematest ajal, mil koeratõuge ametlikult ei tunnustatud. Meenutame, et terjeriteks nimetati selliseid koeri, kes olid südikad urukoerad või suurepärased hiirte ja rottidega võitlejad. Thomas Bewicki 1792. aasta raamatu „Neljajalgsete üldine ajalugu“ kohaselt teati kahte tüüpi terjereid. Esimesed olla karmi karvaga, lühikeste jalgadega, pika seljaga, väga tugevad ning enamasti musta või kollakat värvi, millesse on segatud valget. Teised aga olla sileda läikiva karvaga, ilusa kehakujuga, lühemad, elava olekuga ning enamasti punakas-pruunid või mustad kõrbekarva jalgadega. Karmima karva ja lühemate jalgadega terjerid olevat südikamad ja vastupidavamad kui nende siledakarvalised sihvakamad sugulased.

19. sajand nägi tormakat aretustööd, mille käigus tekkis üldisest koeratüübist „terjer“ kõigepealt mitmeid selgemini eristuvaid tüüpe ning 19. sajandi teisel poolel

koeranäituste tekkimise ja tõuraamatute asutamise järel ka konkreetsete standarditega eraldiseisvad terjeritõud. Palju vaieldi selle üle, mis eristab šoti terjerit skyest, dandie dinmonti bedlingtonist jne. Ühte ja sama koera võidi liigutada ühe tõu alt teise, sõltuvalt sellest kuidas muutusid tema omanike eelistused. 1874. aastal, kui koertele oli näitusi korraldatud juba ligi 20 aastat, välja antud Inglismaa Kennelklubi tõuraamatu esimeses väljaandes esinesid sellised terjerid: foksterjer, bullterjer, must kõrbepiirdega terjer, dandie dinmont, bedlingtoni terjer, skye terjer, karmikarvaline ja iiri terjer, inglise ja teised lühikarvalised terjerid va must kõrbepiirdega, karmikarvaline šoti ja yorkshire terjer, siledakarvalised toiterjerid, pikakarvalised toiterjerid. 1884. aastal välja antud üheteistkümnendas tõuraamatus olid foksterjerid juba jagunenud sileda- ja karmikarvalisteks ning karmikarvaline terjer iseseisva tõuna kadunud. Ülejäänud terjeritõugude liigitus oli selleks ajaks endiseks jäänud. 20. sajandi alguses jätkati aretustööga

ning 21. sajandiks on terjeritõugude arv kolmekordistunud. Käesoleval ajal tunnustab FCI 34 terjeritõugu. Vaatame aga ajalukku tagasi nendele tõugudele, keda tänapäeval enam ei leidu.

Inglise valge terjeri (ka vana inglise terjer), peamiselt valget värvi siledakarvaline terjer oli kindlasti nii tänapäevase foksterjeri kui ka bullterjeri ja jack russelli terjeri esivanemate hulgas. 19. sajandi teisel poolel loodeti aretada puhasvalge püstiste kõrvadega väiksemat kasvu terjer. R. Lee kirjeldab oma 19. sajandi lõpus väljaantud terjeriraamatus Inglise valget terjerit kui kõige õrnamat terjeritõugude hulgas. Tema kinnitused olid 1874 aasta esimeses tõuraamatus kõik 54 koera, keda nimetati „Inglise ja teised lühikarvalised terjerid“ loetelus, Inglise valged terjerid, kuid 19. sajandi lõpuks oli selle tõu esindajaid tema hinnangul kindlasti poole vähem. Lee kirjeldab kasvatajate püüdlusi luua säravvalge karvaga terjerit, kelle kasukas poleks ainsamatki värvilaiku, mis endiselt pesakondades pidevalt ette tulevat. Mitmeid koeraraamatuid kirjutanud ja ka ise Inglise terjereid kasvatanud (vt pilt) Vero Shaw kirjeldab oma 1881. aasta raamatus neil sagedasti levinud nahaprobleeme ning paljudel koertel esinenud kurtust. Arvatakse, et just intensiivse aretusega kaasnenud terviseprobleemide tõttu see tõug häabuski.

1876 aastal sündinud ja V. Shaw'le kuulunud Inglise valge terjer Silvio

Paisley terjer (ka Clydesdale terjer) meenutas välimuselt üsnagi palju tänapäevast

skye terjerit, kuid oli neist tõenäoliselt oluliselt väiksem. Mitmetes 19. sajandi lõpu koeraraamatutes kirjeldatakse seda terjerit iseseisva tõuna ning Inglismaa Kennelklubi olevat näitustel vähemalt teatud ajal lubanud paisley terjereid eraldi klassis näidata ning tõuraamatutesse kanda. Mõistagi esines vähemalt teatud ajal tuline konkurents, kas õiged on paisley või clydesdale terjerid ning mõlema nime all moodustati ka täiesti eraldi tõuklubid. Just paisley terjerid oleval olnud need koerad, kes kanti 1874 aastal Kennelklubi esimesse tõuraamatusse jaotuse alla „karmikarvalised šoti ja yorkshire terjerid“. Paisley terjerid olid eelkõige näituse- ja kodukoerad, keda töökoertena ei oleval kasutatud. Neil oli siidine kasukas ja ajal, mil neid näidati samas klassis skye terjeritega oleval nad oma „kasutu“ siidise karvaga tihtipeale saanud esikohti ja sellega tõeliste skyede kasvatajaid väga pahandanud. Kõige rohkem leidnud neid terjereid Glasgow lähedal Paisley piirkonnas. Ajalooallikate kohaselt aretati paisley terjeri baasil yorkshire terjerid ning kõikide yorkide esiisa Huddersfield Ben (vt. „Meie terjerid“ nr 8) olevalki õigupoolest olnud paisley terjer.

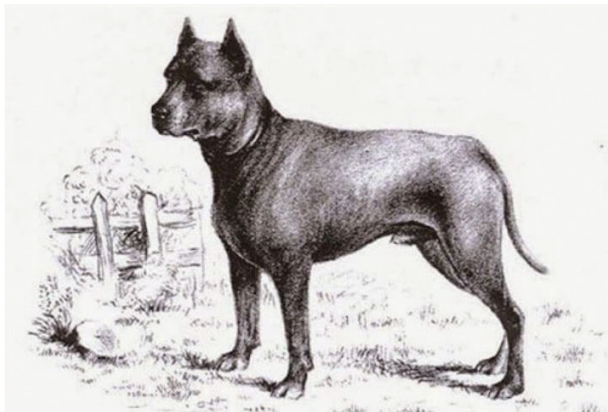

Paisley terjerid. Avaldatud R. Lee terjeriraamatus 1896. a.

Blue Paul terjer (sinine pauli terjer) meenutas välimuselt tänapäevast ameerika staffordshire terjerit või Ameerikas levinud pitbull tüüpi koera. Bluepaulid olid keskmist kasvu, kuid tugeva kehaga ja pigem kogukad, suure peaga, väikeste lõigatud kõrvadega, siledakarvalised ja enamasti sinakat tooni tumehallid. Legendide järgi olla see terjeritüüp

AJALUGU

olnud Šotimaal üsna levinud kuni 19. sajandi keskpaigani. Bluepaulid olid tõenäoliselt terjerite ja buldogide järglased ning neid kasvatati peamiselt koeravõitlusteks. Tõu kirjeldustes märgitakse, et neil olevat olnud ainulaadne ilme, millist ühelgi teisel koeratõul ei ole nähtud ning seda põhjustanud väike lohk laubal ja erakordselt väljendusrikkad näolihased. Tõug hääbus peale koeravõitluste keelustamist, kuid elab tõenäoliselt edasi Ameerikas levinud pitbull tüüpi koertes.

Drawing Blue Paul Terrier.
Image Source: Il mio Cane è Leggenda

Blue Paul terjer.

Allikas: <https://doglime.com/blue-paul-terrier/>

Ajaloo keerdkäikudes tekkis ja kadus terjereid, kellele leiab viiteid vaid raamatutes põhjalikult tuhnides ja mis olid reeglina mõne terjerikasvataja entusiasmi tulemus. Nimetame neist siinkohal mõned sagedamini nimetatavad.

Elterwater'i terjer – leidus 19 sajandi keskpaigani Inglismaa põhjaosas, väga tugeva jahiinstinktiga ja vastupidavad koerad, kasutatud ka saarmajahiks. Enamasti mustad kõrbepiirdega karmikarvalised. Neid peetakse ka lakelandi terjerite esivanemateks, mõne autori arvates aga borderterjeri esivanemateks.

Roseneath'i terjer – šoti terjeri heledama värviga versioon, millest kujunues west highlandi terjer.

Aberdeenshire' terjer - püstkõrvalise skye terjeri ja šoti terjeri sarnane, loobuti kuna

tüüp ei eristunud neist piisavalt selgelt.

Eks tänapäevalgi juhtub, et inimeste vaimusilmas sünnib mõte uuest tõust, mis oleks uhkem, ilusam või muul moel parem kui olemasolevad. Inimese loomus on kord selliseks loodud, et „haruldus“ on ahvatlev, niisamuti ka kõige uuema moe järgi käimine. Koerakasvatuse juures peaks aga kõige olulisem olema meie neljajalgsete sõprade tervis, mitte inimese mööduvate tujude rahuldamine.

S. Howitt'i söövitus, 1809, avaldatud Watsoni 1906 aasta raamatus „The Dog Book“ terjerite ajaloo kirjelduses: Howitti töödes kohtab tihti kahte peamist vana terjeritüüpi, enamasti kujutab ta musta kõrbepiirdega terjerit.

Ajakirja toimetus

Kasutatud allikad:

Watson, James „The Dog Book“, New York 1906

Bewick, Thomas „A general history of Quadrupeds“, Newcastle Upon Tyne, 1792

Lee, Rawdon B „A history and description of the modern dogs of Great Britain and Ireland: the Terriers“ 1896

Olen ka mina oma koertega bussireisidel käinud ja tegelikult on see üks suurepärase võimalus pikemaids sõite näitustele teha.

Muidugi on meie koerad erinevad ja üks osa neist naudib auto- või bussisõite, teisel aga on see kõik raskendatud, sest reisimine puuris ja lausa pikki tunde võib olla koerale häiriv/ebamugav (muidugi ka endale) ja selliste reiside õnnestumiseks on ikka see, et koerad oskavad ja tahavad puuris olla.

Isegi siis, kui sul on selline koer, kes on puuris päris hea meelega võib juhtuda seda, et see pikk sõit on ikka „vastik“.

Palju aastaid tagasi, kui mina oma airedale terjeriga bussireisidel käima hakkasin, siis ilmnes, et mu sõber ei taha bussis magada ja aina tuias oma puuris ringi. Küll ma olin hädas, sest üldjuhul polnud meil probleeme ei autosõiduga ega ka puuris olemisega, aga et tuleb olla pikalt-pikalt puuris, see murrab vahel ka terjeri.

Iga kord kui ma ta bussis puuri panin ja katte ette tõmbasin ütlesin: „Bruno, öö on...“ ja ta sai sellest imeväel aru ja nii kui ma need maagilised sõnad ütlesin, siis koer keeras kohe külili ja jäi (vist?) magama. See oli nii imelik, et kõik naersid, et olenemata kellaajast on Brunol bussisi alati öö ja see tõepoolest toimis.

Palju aastaid tagasi oli jälle bussireis Minski.

Reis kulges vahvalt ja rahulikult. Oli väga kuum suvi ja näitus toimus suurel staadionil. Kõik laabus suurepäraselt ja ringide töö toimis nagu ikka.

Suurt kuumust oli raske taluda kõigil ja nii ka koertel. Anu oli just sellel reisil koos oma welshi terjeri Lillega. Nende päev oli suurepärase ja kätte saadi tõu parima sertifikaat ja oodati põnevusega rühmavõistlusi. Nagu ma kõik teame, siis näitustel on siginat saginat palju ja Anu kõrvalt jooksis mööda suur kaukaasia lambakoer, kes mingil põhjusel oma valged hambad Anu nn tagumisse poolde kinni laksatas. See oli HIRMUS, silmis pisarad ja jube valuaisting võtsid ikka taaruma. Selgus, et suvepüksid olid küll terved, aga ihu oli siiski verel ja auklik ning ilus näitusekostüüm sai verega määritud. Ütleme nii, et mis ei tapa teeb tugevaks ja Anu otsustas selle riietusega lõpuni minna (ega kaasas ka väga palju vahetusriideid ju polnud) ja see oli õige tegu.

Rühmavõistlustel tuli III rühma võit, mis viis edasi lõppvõistlusele. Juba hakkas tunduma, et see kaukaaslase hammustus sillutas tee võidule.

Ja nii oligi, welshi terjer Lill oli näituse BIS 1 koer! Kahtlemata oli tegu ilusa koeraga, aga ju see kaukaaslane siin ka oma osa mängis.

Aivi Kabur

ETÜ 46. ERINÄITUSE TULEMUSED

BEST IN SHOW kohtunik Jurate Butkiene

1. Brasiilia terjer – RILEY BLUE DO JARDIM IMBUI, om. Merja Pohjavirta & Pirjo-Riitta Korpinen, Soome
2. Airedale`i terjer – SAREDON DELIVERANCE, om. Jekaterina Kantijevskaja & John Averis, Eesti
3. Austraalia terjer – ARMIRELLI BORN LEADER, om. Anne-Lii Sild, Eeesti
4. Cairni terjer – BAR RIGON SHINE BRIGHT LIKE A DIAMOND, om. Eeva-Helena Tuomala, Soome

PARIM EESTIS SÜNDINUD TERJER

Austraalia terjer – ARMIRELLI BORN LEADER, om. Anne-Lii Sild, Eesti

BEST IN SHOW BEEBI kohtunik Jurate Butkiene

1. Ameerika Staffordshire`i terjer – ANTE BELLUM KATKU VILLU, om. Häli Tammeleht, Eesti
2. Parson Russell`i terjer – TAMMENKOLON MINI COUNTRYMAN, om. Hanna Rätty, Finland, Soome
3. Jack Russell`i terjer – TSARODEJ BE MY VALENTINE, om. Riitta Ajanto, Soome

PARIM EESTIS SÜNDINUD BEEBI

Ameerika Staffordshire`i terjer – ANTE BELLUM KATKU VILLU, om. Häli Tammeleht, Eesti

BEST IN SHOW KUTSIKAS - kohtunik George Schogol

1. Cairni terjer – NO COPYRIGHT WILD HONEY PIE, om. Anu-Sirje Keerd, Eesti
2. Austraalia terjer – ARMIRELLI PRIVATE PARTY, om. Anne-Lii Sild, Eesti

3. Foksterjer, karmikarvaline – WESTLAND ACORN'S MORGAN LE FAY, om. Kaja Lillemets, Eesti

4. Iiri terjer – LURVENDHALIS DECLAN, om. Santtu Saarilehto & Malle Saarilehto, Eesti

PARIM EESTIS SÜNDINUD KUTSIKAS

Austraalia terjer – ARMIRELLI PRIVATE PARTY, om. Anne-Lii Sild, Eesti

BEST IN SHOW JUUNIOR - kohtunik George Schogol

1. Foksterjer, karmikarvaline – DAZZDIVA'S ELEGANT TOUCH, om. Mirka Vilmunen, Soome
2. Norfolkki terjer – KARLOON KNEAD THE DOUGH, om. Maija Soini & Ira Karvo & Tanja Seiloo, Soome
3. Cairni terjer – BAR RIGON SHINE BRIGHT LIKE A DIAMOND, om. Eeva-Helena Tuomala, Soome
4. Austraalia terjer – TRUOZZY'S GUCCI, om. Anne Moilanen & Soile Koivumäki, Soome

PARIM EESTIS SÜNDINUD JUUNIOR

Welshi terjer – AK MIL VISTA BRIXTON RIOT, om. Anu-Sirje Keerd ja Tõnu Kull, Eesti

BEST IN SHOW VETERAN - kohtunik Jurate Butkiene

1. Welshi terjer – SHAIREAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE, om. Anu-Sirje Keerd
2. Borderterjer – BAILLIESWELLS LOCHINDAAL, om. Patricia Hirn, Soome
3. Ameerika Staffordshire`i terjer – MILLENIUM LA VISION IZ DOMA ALLVIK, om. Vladimir Lipatov, Venemaa

BEST IN SHOW KASVATAJA - kohtunik George Schogol

1. Welshi terjer – AK MIL VISTA, om. Anu-Sirje Keerd, Eesti
2. Foksterjer, karmikarvaline – DAZZDIVA'S, om. Mirka Vilmunen, Soome
3. Parson Russell`i terjer – TAMMENKOLON, om. Hanna Rätty, Soome

PARIM EESTI KASVATAJA

Welshi terjer – AK MIL VISTA, om. Anu-Sirje Keerd, Eesti

AASTA TERJER-2019 TULEMUSED

AASTA TERJER 2019

1. 123 punkti, airedale'i terjer **SAREDON DELIVERANCE** Jekaterina Kantijevskaja
2. 120 punkti, dandie dinmont'i terjer **DANCHESTER'S QUALITY APPROVED** Kristine Maria Siitam & Hanne Tuomenoksa
3. 66 punkti, welshi terjer, **AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ**, Aivi Kabur

AASTA WELSHI TERJER 2019

AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ, Aivi Kabur

AASTA EESTIS SÜNDINUD TERJER 2019

welshi terjer, **AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ**, Aivi Kabur

AASTA JUUNIORITERJER 2019

1. 33 punkti, bullterjer **INGLISILM PANNACOTTA**, Katrin Leola
2. 31 punkti, airedale'i terjer, **KATHERINA'S LAND XENIA**, Jekaterina Kantijevskaja
3. 20 punkti, austraalia terjer **ARMIRELLI M-CLUB HOSTESS**, Anne-Lii Sild

AASTA VETERANTERJER 2019

1. 80 punkti, austraalia terjer, **TRUOZZY'S HAND IN HAND**, Anne-Lii Sild
2. 65 punkti, welshi terjer, **SHAIREAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE**, Anu-Sirje Keerd
3. 50 punkti, foksterjer, karmikarvaline, **DANDIEPRAID DELAGARDIE**, Natalja & Svetlana Volkova

AASTA ARETUSTERJER 2019

1. 341 punkti, airedale'i terjer, **KATHERINA'S LAND SPICY CHERRY**, Jekaterina Kantijevskaja
2. 84 punkti, bullterjer, kääbus, **DUVESSA ARES**, Margot Oder

AASTA TERJERIKASVATAJA 2019

1. 248 punkti, airedale'i terjer, **KATHERINA'S LAND**, Jekaterina Kantijevskaja
2. 105 punkti, bullterjer, kääbus, **POTSU DE NOTSU**, Margot Oder

AASTA AGILITY TERJER 2019

1. 65 punkti, welshi terjer, **AK MIL VISTA TIGER LILY**, Aivi Kabur
2. 58 punkti, austraalia terjer, **ARMIRELLI HOT DATE**, Ingrid Sats
3. 56 punkti, austraalia terjer, **ARMIRELLI IN GOOD HANDS**, Anne-Lii Sild & Rita Annus

AASTA KUULEKUS TERJER 2019

1. 1 punkt, vene must terjer, **JUGER EDELWEISS NOCHNOY FORSAZH**, Julia & Mihhail Knut

AASTA JAHIKATSETERJER 2019

1. 110 punkti, welshi terjer, **AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ**, Aivi Kabur

DANCHESTER'S QUALITY APPROVED

AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ

INGLISILM PANNACOTTA

KATHERINA'S LAND XENIA

ARMIRELLI M-CLUB HOSTESS

TRUOZZY'S HAND IN HAND

SHAIREAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE

DANDIEPRAID DELAGARDIE

AK MIL VISTA TIGER LILY

ARMIRELLI HOT DATE

ARMIRELLI IN GOOD HANDS

JUGER EDELWEISS NOCHNOY FORSAZH